

İlham Əliyevdən diplomatiya dərsi

Prezident İlham Əliyevin bu il dekabrın 12-də ATƏT-in Minsk qrupunun Fransadan olan həmsədri Stefan Vis-kontini, ABŞ-dan olan həmsədri Endrü Şoferi, Rusiyanın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Mixail Boçarnikovu və ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədrinin şəxsi nümayəndəsi Anji Kaspsikini qəbul edərkən ibrətamiz çıxışı ilə Azərbaycan diplomatiyası tarixinə yeni bir şanlı səhifə yazdı.

Əlbəttə, Prezident 28 il Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə cəhdləri imitasiya edən bu qurumun təmsilçilərini qəbul etməyə və çağırılmayan qonaqları müvafiq nazirliyin rəhbərinin üstünə göndərə bilirdi. Amma əksinə, onları qəbul etdi, işğalçı Ermənistanın 30 ilə yaxın müddət ərzində törətdiyi bütün cinayətləri sadaladı, səbir və təmkinlə baş verənlərdə işğalçı Ermənistanın və ona dayaq duran beynəlxalq qurumların

günahkar olduğunu bildirdi. İlham Əliyev görüşün sonunda ən vacib məqama toxundu: “Bununla, mən sözlərimi yekunlaşdırıram ki, sizi dinləyim, çünki buraya gəlmək sizin ideyanız idi. Bunu bir daha kameralar qarşısında deyə bilərəm. Mən Minsk qrupunu səfərə dəvət etməmişəm. Lakin mənə məlumata verəndə ki, Minsk qrupu gəlmək istəyir, dedim gəlsinlər, etiraz etmələr. Bəlkə onların mənə sözləri var. Əgər siz bunu kamera qarşısında söyləmək istəyirsinizsə, bu-

yurun. Əgər istəmirsinizsə, mən onlara deyim getsinlər. Necə istəseniz. Buyurun, sizi dinləyirəm”.

Belə qəbul diplomatik dildə Minsk üçlüyünün 28 illik fəaliyyətsizliyinə verilən konkret və lakonik qiymətdir. Yəni 28 il gəldiniz, əlinizi əlinizin üstünə qoyub oturdunuz, indi nə edəcəksiniz ki?!

Prezident çıxışının əvvəlində qonaqlara xatırlatdı ki, Minsk qrupu ilə bir il əvvəl baş tutan son görüşdən sonra ciddi dəyişikliklər baş vermiş, münaqişənin həlli yeni reallıqları gündəmə gətirmişdir: “Mən həmsədr dövlətlərin başçılarından olan Prezident Putinin dedikləri ilə razılışırım ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi artıq tarixə qovuşub. Mən də həmin fikir-dəyəm”.

İlham Əliyevdən diplomatiya dərsi

Əvvəli 1-ci səh.

Dövlət başçısı elə çıxışının əvvəlində təəssüf hissi ilə Minsk qrupunun münaqişənin həllində heç bir rol oynamadığını, Azərbaycanın döyüş meydanında qalib gələrək Ermənistanı işğalçı dövlət kimi məğlubiyətini təsdiq edən kapitulyasiya sənədini - üçtərəfli razılaşmanı imzalamağa məcbur etdiyini dedi.

Minsk üçlüyünü təmsil edən dövlətlər demokrat qiyafəsində hakimiyyətə gələn Paşinyanın göz qırpımında faşist ideologiyası ilə silahlanmasına, onun azğın və təxribatçı hərəkatlarına, sərsəm bəyanatlarına, Qarabağa nasist lideri kimi səfərlər etməsinə reaksiya verə, bunun beynəlxalq hüquqla uzlaşmadığını deyə bilərdilər. Lakin təəssüf ki, bütün Ermənistan dövlətini vəba kimi cənginə alan erməni faşizmini görmək istəyənlər tapılmadı. Əksinə, 44 günlük müharibə ərzində Paşinyanın zəng etdiyi liderlərin və digər beynəlxalq qurumların təmsilçiləri işğalçı dövlətə yerini göstərmək əvəzinə Azərbaycana təsir göstərməyə çalışdılar.

Azərbaycan Prezidenti 44 günlük müharibədə dəfələrlə Ermənistanı sülhə çağırırdı, başa saldı ki, işğalçı dövlət müharibəni dayandırmalı, əraziləri tərk etməli, nahaq qırğınlara yol verməməlidir. Lakin faşizmin əsarətinə düşən ermənilər özlərini hamıdan üstün mifik ali irq saydıqlarına, qələbəyə sahib çıxacaqlarına əmin olduqlarına görə sülhə imza atmağı ağıllarına belə gətirmədilər. Ermənistan başqalarının aqibətinə yazmaq istədiyi məğlubiyətin ucurumlarına özü yığıldı. Lakin Azərbaycan bu müharibədə sona qədər özünü ləyaqətlə apardı, müharibənin bütün qaydalarına, beynəlxalq hüququn müddəalarına əməl etdi, dinc əhaliyə qarşı silah çevirmədi, Kəlbəcərdə boşaldılmalı əraziləri tərk edənlərə əlavə vaxt da verdi. Baxmayaraq ki, erməni silahlı quldur dəstələri birinci Qarabağ müharibəsində Kəlbəcərdə etnik təmizləmə apararkən azərbaycanlılara amansız divan tutmuş, dinc əhalini qətlə yetirmiş, işğal etdiyi ərazilərdə uşaqlara, qadınlara və qocalara belə, rəhm etməmişlər. Bu davra-

nış yalnız Kəlbəcərdə yox, bütün işğal edilmiş ərazilərdə xüsusi qəddarlıqla nümayiş etdirilmişdi. İndi isə işğal olunan yaşayış məskənlərində qeyri-qanuni məskunlaşan ermənilər tikmədiyi evləri yandırdılar, hər şeyi dağıtdılar, meşələri qırıb od vurdular, su elektrik stansiyalarını sıradan çıxardılar.

Dövlət başçısı qəbulda ermənilərin 28 il ərzində törətdikləri bütün vəhşilikləri detallarınadək sadalamaqla yanaşı, buna siyasi qiymət də verdi. Prezident çıxışı ilə həm də Minsk üçlüyünün və digər beynəlxalq qurumların fəaliyyətsiz mövqeyinin hansı faciələrə səbəb olmasını aydın izah etdi. Əgər beynəlxalq qurumlar və böyük güclər 28 il əvvəl ədalətli mövqə sərgiləsəydi, işğalçı dövlətin maraqlarını müdafiə etməsəydi bundan hamıdan çox Ermənistan fayda görə bilərdi. Belə ki, savaşa can atan işğalçı dövlətin 10 mindən yuxarı əsgəri məhv oldu. Hələ də 10 minlərlə yaralını müalicə etməyə imkanı çatmır. Nəhayət, ordusu darmadağın edildi və işğal altında saxladığı torpaqlardan iti kimi qovuldu. Təəssüf ki, kimsə ona bu uzun illər ərzində faşizm ideyaları ilə yoluxmağın nə dərəcədə təhlükəli olduğunu demədi, heç bir dövlət erməni nasistlərinə ucaldılan abidələrin sökülməsinə tələb etmədi. Əksinə, ermənilər bəziləri tərəfindən dəstəkləndi.

Dövlət başçısı çıxışında işğal edilmiş ərazilərdə ağılasığmaz vəhşiliklərin törədildiyini, hər şeyin yerlə yeksan edildiyini, hətta bircə salamat binanın qalmadığını qeyd etdi: "Mən Azərbaycan xalqı ilə açıq və səmimi olduğum kimi, sizinlə də eyni dərəcədə açıq və səmimi danışmaq istəyirəm. Bütün bu 44 gün ərzində mən xalqa yalnız həqiqəti söyləyirdim. Paşinyan isə həm xalqına, həm də gündə bir neçə dəfə zəng etdiyi tərəfdaşlarına yalan danışırdı. O, bu gün də yalan danışmağa davam edir".

Prezident İlham Əliyev müharibə zamanı beynəlxalq mediaya verdiyi çoxsaylı müsahibələrində olduğu kimi bu görüşdə də qeyd etdi ki, Azərbaycan erməni xalqı ilə yox, ərazilərimizi işğal edən cinayətkarlarla döyüşür. Bu gün

Azərbaycanda minlərlə erməninin yaşadığı kimi Qarabağ erməniləri də öz evlərində təhlükəsizlikdə və əmin-amanlıqla yaşaya bilərlər: "Biz müharibədən sonra ermənilərin əvvəl yaşadığı kəndlərin vəziyyətini görürük. Orada səfalet hökm sürüb. İnsanlar oralarda inanılmaz şəraitdə yaşayıblar. Bəs bu işğalın məqsədi nə idi? Nə üçün ermənilər öz xalqının nümayəndələrini uzun illər ərzində orada qul kimi saxlayırdılar? Bilmirəm, görmüsünüz, yoxsa yox, müharibənin ilk günlərində Azərbaycan Ordusu Ermənistan ordusunun səngərlərinə daxil olanda, orada məhv edilmiş işğalçıların bəzilərinin bir-birinə zəncirləndiyinin şahidi oldu. Bu, şok edici videolar idi. Yəni, onlar insanları səngərdə durmağa məcbur edirdilər. qaçmaq, mövqelərini tərk etmək istəyənlərin qarşısı belə alınır".

Gəncənin ballistik raketlə atəşə tutulması, Bərdə və Tərtər şəhərlərinin kasetli və fosforlu sursatla bombardman edilməsi, işğal edilmiş ərazilərdə qanunsuz məskunlaşdırılma ağır hərbi cinayətlər olsa da, erməni vandalları bu barədə fəxrli danışırıdılar. Sarkisyan və Köçəryan, son zamanlar isə Paşinyan da bütün beynəlxalq tədbirlərdə cinayətkar olduqlarını unudaraq, əlbəyaxa döyüşlərdən qalib çıxan antik Roma sərkərdələri kimi poza verirdilər.

Azərbaycan Prezidenti çıxışında bir daha Sarkisyan və Köçəryan ordusunun məğlub edildiyini və 30 il ərzində törədilən hərbi cinayətlərin araşdırıldığını, bu məqsədlə beynəlxalq tərəfdaşların da dəvət edildiyini vurğulayaraq bir daha diplomatlara üzünü tutdu: "Eyni zamanda, Minsk qrupunun həmsədrləri işğal olunmuş ərazilərə dəfələrlə səfər etmişlər və Ermənistan rejiminin hərbi cinayətlərinin şahidi olmuşlar. Şəhərlərimizin tam dağıdılmasının şahidi olmuşlar. Söhbət yalnız Ağdam və Füzulidən getmir, Cəbrayıl da eyni vəziyyətdədir. Kəlbəcər və Laçında onlar bəzi evlərdən yalnız məskunlaşmaq üçün istifadə edirdilər. Qubadlı ilə Zəngilanda onlar suriyalı erməniləri yerləşdirməyi planlaşdırırdılar və onlardan muzdlular kimi istifadə edirdilər. Əlimizdə ermənilərin is-

tifadə etdiyi muzdlular barədə saysız-hesabsız faktlar var".

Azərbaycan Prezidenti BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə, ATƏT-in qərarlarına, digər beynəlxalq təşkilatların qərarlarına baxmayaraq, bu qədər illər ərzində münaqişənin niyə həll olunmadığını bir sual kimi ortaya qoydu: "BMT Təhlükəsizlik Şurasının üç daimi üzvü öz imkanlarından, potensialından istifadə edə bilmədi ki, ermənilər çıxmağa məcbur olsun. Hətta bəzi ərazilərdən çıxara bilmədi. Onlar bacarmadı, yoxsa istəmədi? Bu, açıq sual olaraq qalır".

İlham Əliyev münaqişənin hərbi həllinin olmasını israrla inkar edən nüfuzlu beynəlxalq qurumların, yüksək rütbəli rəsmilərin də anlaşılmayan mövqeyinə toxunaraq bildirdi ki, onlar, sadəcə, mövcud vəziyyəti olduğu kimi saxlamaq istəyirdilər.

Məsələnin hərbi həlli Ermənistanı kapitulyasiya aktına imza atmağa vadar etdi: "Biz onları məcbur etdik, Minsk qrupu yox! Biz və Prezident Putin. Bu, reallıqdır. Prezident Putinin müdaxiləsi və səyləri olmasaydı, bu gün, ehtimal ki, vəziyyət başqa cür olardı".

Ermənistan dövlətini ağılsız və düşünülməmiş işğalçılıq ambisiyaları məğlubiyətə apardı. Bu gün Yerevanda və bütün dünyada erməni alimləri, politoloqları və hərbi ekspertləri biabırçı məğlubiyətin səbəblərini araşdırırlar. Lakin onlardan heç kimin ağılına gəlmir ki, məğlubiyətin başlıca iki səbəbi mövcuddur: ermənilərə heç bir dəxli və aidiyyəti olmayan böyük Ermənistan ideyası və bu ölkədə 100 ildən artıqdır kök salan faşist ideologiyasının bütün ermənilərin beyninə yeridilməsi.

Xilas yolu sadədir. Ermənistan faşist ideologiyası ilə yoluxduğunu dərk etməlidir. Erməni diasporunun aqressiv fəaliyyətinə son qoyulmalıdır.

Azərbaycan üçün isə müharibə arxada qalan mərhələdir. Dövlət başçısı regionun gələcəyini düşünür, işğal edilmiş əraziləri canlandırmaq üçün konkret addımlar atır.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"